VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za pohádkovými sochami, železem a památnou lípou do Skuhrova nad Bělou

GPS souřadnice: 50.2283365, 16.2914805

Praktické informace

Délka trasy: 3 km

Obtížnost: Lehká trasa vedoucí kolem krásné obce. Projdete ji volným tempem za necelé dvě hodinky. Výlet je možné jet s kočárkem i na kole – terénní kolečka podmínkou. Pejsky vzít můžete, ale v obci musejí být na vodítku.

Vzdálenost od Prahy a jak se do cíle dostat: 160 km ujedete za 2 hodiny. Vezmete to po D11 do Hradce Králové, pak směr Týniště nad Orlicí a Rychnov nad Kněžnou – odsud směrovky na Skuhrov nad Bělou.

Parkování: Na oficiálním parkovišti u mostu – zdarma.

WC: V muzeu.

Možnost občerstvení: V sezoně v kiosku u hradu nebo na parkovišti drobné občerstvení se zmrzlinou

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Babiččino údolí, Opočno, Potštejn, zámky na Orlici, Orlický Špičák, Peklo a Nové Město nad Metují, Náchod, …

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Výlet testovali sourozenci Pavel a Kryštof z Opočna.

Postřehy dětí:
Kryštůfek:(5 let): „Hledali jsme sochy a byly tam princezny, a i nahaté paní.“
Pavlík (6 let): „Vylezl jsem na rozhlednu, líbila se mi zvířátka i vodníci.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás do obce, která je vstupní branou do Orlických hor. Zdejší cesty hlídaly strážné hrady, později sem dorazili hledači železné rudy. Pokud máte doma starší bytelný mlýnek na maso, podívejte se, jestli na něm nenajdete označení Porkert. Pokud ano, pochází právě ze slavné zdejší slévárny. Na trase výletu potkáte desítky krásných dřevěných soch, daňky a také lípu, o které se vyprávějí legendy. A celou dobu samozřejmě budete luštit tajenku, která je tentokrát dlouhá jako Lovosice. :) (Kam také vede jeden z našich výletů z tajenkou…)

Výlet vznikl s laskavou podporou, pomocí a dotací obce Skuhrov nad Bělou. Díky tomu je pro všechny výletníky zdarma. :)

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, dnešní cesta za hádankou se vám bude moc líbit. Potkáte totiž sedm trpaslíků, anděla, rytíře i kata. A k tomu všemu úplně zblízka jedno krásné lesní zvíře. Jak je to možné? Pojďte s námi na výlet a vše se dozvíte. Stejně jako k ostatním našim výletům jste i k tomuto dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Když půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst správné texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny dnešní úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

10
11
VODOJEM VAPENKA
9
LÍPA
8
OBORA
7
KOSTEL SV. JAKUBA
KŘÍŽ
3
SPOLEČENSKÉ CENTRUM
MUZEUM
2
START CÍL
1
SV. VÁCLAV
J. NEPOMUCKÝ
4
5
6
ZŘÍCENINA SKUHROV
ROZHLEDNA
Za pohádkovými sochami, železem a památnou lípou do Skuhrova

Doplňovačka

Vyrážíme tajenkově výletovat:

Trasa začíná na parkovišti u mostu uprostřed obce, kde také můžete zaparkovat.

Když se podíváte nad sebe, uvidíte rozhlednu, ke které dnes také dojdeme. Sice stojí na kopci, ale není to žádný brutální krpál. Vyběhneme ho v klídku za 10 minut a ještě u toho vyluštíme jedno písmenko do tajenky. Ale to předbíháme.

Vaším prvním úkolem bude najít dvě sochy u mostu. Té nahaté kamenné paní u parkoviště si nevšímejte, ta vám s doplňovačkou nepomůže. Neumí se ráno ani obléknout. :) Co vy? Také vám dělá ráno co ráno problémy najít obě ponožky, spoďárky a tak dále? :)

Skuhrov nad Bělou je přirozenou vstupní branou do Orlických hor. V době kolonizace bylo ve zdejším podhůří postaveno několik hradů, jejichž zbytky jsou ještě dnes patrné. Jedná se o Skuhrov, Nový hrad a Hlodný. Na ten první se za půlhodinku půjdeme podívat.

V jeho podhradí se postupně usazovali zemědělci, a dali tak vzniknout obci, která nesla stejný název jako hrad – Skuhrov. Později byl doplněn označením *nad Bělou*, a to podle řeky, kterou nyní budeme mít po pravici.

U vody hned také vyhledáme **sochy svatého Jana Nepomuckého a svatého Václava** z dílny sochařského rodu Mielnických. Plastiky zdobily již starý kamenný most přes tuto říčku. Jenže zchátral a musel být zbourán, a tak byly sochy přemístěny na břeh Bělé.

Poznáte, který svatý je Václav a který Jan? Napovíme, že Honzík má vždy v ruce kříž a nad hlavou mu poletují hvězdičky, a to většinou v počtu pěti kusů. Platí to i zde?

1. **Co drží svatý Václav v pravé ruce?** (z vašeho pohledu)

Kolik knoflíků napočítáte ve spodní části pláště Jana Nepomuckého?

Ten, kdo je věkem číslici nejblíže, může zkusit vyluštit další písmenko do tajenky, a to u rozcestníku. (Brzy na něj narazíme.)

Sledujeme modrou turistickou značku vedoucí k budově úřadu, muzeu a rozcestníku. Honem si musíme říci něco o zdejší historii, aby bylo jasno, co a proč svým návštěvníkům muzeum nabízí.

První historicky ověřené zprávy o Skuhrově se datují od roku 1279. V této době byl zdejší hrad sídlem Mutiny z rodu pánů z Dobrušky. Pod jeho vedením se obec úspěšně rozrůstala, v roce 1310 se stala městečkem. Po husitských válkách připadly hrad i celé panství jako odúmrť panovníkovi a majitelé se zde pak střídali jako apoštolové na orloji.

Ví někdo, co je to odúmrť?

Odúmrť je zvláštní slovo, které znamená, že někdo zemřel a nezanechal po sobě žádné dědice – tedy nikoho, kdo by zdědil jeho majetek. Když se to stane, jeho věci nebo peníze připadnou státu. Je to stejné, jako kdyby měl někdo poklad, ale neměl nikoho, komu by ho dal. A tak ho nakonec získá stát, který se o něj postará.

Každopádně za držení Benjamina z Vlkánova v 15. století byl hrad již pustý. Třicetiletá válka znamenala úpadek i pro městečko, které bylo téměř opuštěno. A teď to přijde!

Nový rozmach obci přineslo 18. století. Na řece Bělé se totiž začalo s budováním hamrů, které zpracovávaly železnou rudu z okolních ložisek. Koncem 18. století byla panem F. Wildmanem v místech bývalých hamrů zbudována železárna.

Podívejte se na rozcestník. Najděte šipku, která ukazuje směrem na Deštné. V závorce je zde upřesnění lokace.

2. **Doplňte: Hot. Národní…**

Roku 1817 železárnu koupil František Kolovrat Liebštejnský a přebudoval ji. Růženina huť je nazvaná podle jeho manželky. Brzy se svými výrobky stala velmi známou.

Máme tu nějakou Růžu? Ne? To je divné. Růženka je krásně voňavé jméno. Současní rodiče se ale nejspíš obávají, že by bylo dítko v dospělosti přehnaně spavé. Kdo si vybaví, proč je jméno Růžena spojené s dlouhým pospáváním?

Roku 1897 koupili tento závod bratři Porkertovi. Podnik byl přebudován ve slévárnu šedé litiny a postupně modernizován. Tak byl položen základ ke stoletému trvání továren a výrobků značky Porkert.

Po smrti Josefa Porkerta v roce 1895 převzali podnik jeho synové Wilhelm a Eduard. Ti rozšířili výrobu o kuchyňské stroje, především o ruční mlýnky (na maso), které v následujících desetiletích firmě vydělávaly úplně nejvíc. V roce 1911 dosahovala roční produkce 100 000 a v roce 1929 již 400 000 masomlýnků. Tři čtvrtiny výroby putovaly do zahraničí. Roku 1948 byl podnik znárodněn a převážná část výrobků se přestěhovala do jiných závodů. Závod ve Skuhrově od té doby vyráběl již jen klasické ruční mlýnky. V roce 1992 byla firma vrácena potomkům rodiny Porkertů, výroba masořezek pokračovala s exportem do zahraničí. V roce 1998 se celým Skuhrovem prohnala katastrofální povodeň, která způsobila velké škody ve všech provozovnách. I přes obnovu výroby a rekonstrukce budov však firma neměla již dlouhého trvání, v roce 2007 zkrachovala. Mlýnky domlely…

A právě v místě, ke kterému jsme teď došli – na obecním úřadě – můžeme navštívit *Expozici výroby železa*. K vidění jsou zde mimo jiné výrobky firmy J. Porkert. Jsou dokladem šikovnosti a schopnosti „zlatých českých ručiček“, které dokázaly vytvořit pomocníky, kteří dodnes slouží v mnohých domácnostech po celém světě.

S ukončením činnosti firmy J. Porkert, která muzeum vlastnila, došlo k jeho dočasnému zániku. Obec Skuhrov však exponáty odkoupila a po jejich instalaci do vhodných prostor je můžete obdivovat i vy. A komu by masomlýnky byly málo, může se pokochat litinovými rámy do klavírů a pian. Ty se totiž ve Skuhrově vyráběly taky.
EXPOZICI lze navštívit v pracovní dny obecního úřadu Skuhrov nad Bělou a turistického informačního centra.
Rozhlížíte se po továrně? Marně. Objekt chátral tak usilovně, až musel být zdemolován. Rozvaliny areálu uvidíte při vjezdu do Skuhrova směrem od Deštného.

Pokračujeme přímo za nosánky až na křižovatku u Společenského centra. Vidíte ty partičky dřevěných soch? Jsou nádherné, že? My nedokážeme vyřezat ani bramborové tiskátko. Jak jste na tom vy? :)

Krásných soch potkáme na dnešním výletě desítky. Jsou výsledkem akce zvané *Proměny dřeva.* Koná se vždy v prvních červencových dnech a pořádá ji skuhrovský spolek Přátelé hradu Skuhrov. Do Skuhrova rok co rok přijíždějí nejlepší čeští řezbáři a motorovými pilami „sochají“ zázraky. Domorodci sice po celou tu dobu nejspíš nevytáhnou špunty z uší, protože tolik pil vydává takový rachot, že i technoparty blednou závistí, ale… Některé z výtvorů pak obci za odměnu za pohostinství zůstanou.

Zamilovaného vodníka, které vnadné rusalce nabízí rybičku, a jiného hastrmánka, který táhne obřího raka, si prohlédneme při zpáteční cestě. Náš směr ukazuje dřevěný myslivec s pejskem, který nám stojí nejblíže. U něj totiž odbočíme doleva do kopce.

Poznáte, jaký je druh pejska, který hajného hlídá? My tipujeme, že je to jezevčík.

Držíme se cedulek s nápisem *VÁPENKA STEZKA*.

Poznáte tvora na obrázku? Vypadá to na něco podobného trilobitovi. Trilobit je tam proto, že se v opuce kolem Vápenky skutečně nacházely otisky trilobitů.

Stezka začíná v centru obce u bývalé hospody U Kouřimů a povede nás krásnou lesní cestou (místní jí říkají U Křížku) až k ruinám hradu Skuhrov. Proč se jí říká podle křížku, pochopíte za chviličku.

Šlapeme do kopce a respektujeme nápis u dveří nalevo. Copak hlásá? :)

Stojíme u prvního kříže. Najdete na něm srdíčko? A vidíte tu strašlivou lebku s hadem? Brrrrr, rychle pryč k dalšímu kříži. Na jeho soklu je veršovaný text. Přečtěte si ho.

3. **Opište poslední slovo textu.**

Upřímně doufáme, že další písmenka už budou lehčí než ta první. Úplně se nám z nich zavařily mozečky.

Jé, teď nás napadlo, že jsme už strašně dlouho neměli vepřový mozeček. Ano, děti, to se jí. A protože jsou prasátka

náramně chytrá zvířátka, jistě bude mít takový pokrm blahodárný vliv na bujaré přibírání vaší chytrosti. Tak někdy do něj.

Aby se po nás i čunících mozečky zavařily i vám, máme pro vás úkol. Tedy hlavně pro rodiče a prarodiče.

Dokážete se naučit nazpaměť první verš z textu na kříži, než dojdete k trpaslíkovi? Tak schválně!

Děti to pak zkontrolují.

Jdeme kolem sochy anděla. Je překrásný. Najděte na plastice značku řezbářství.

4. **Opište slovo z kolečka.**

Míříme ke kostelu. Necháme na vás, jestli se do něj podíváte před návštěvou hradu nebo po něm, ovšem vyprávění k němu připojíme raději hned.
Barokní **kostel svatého Jakuba** byl postaven v letech 1715 až 1718 (na místě staršího kostela). Najdete u něj dokonce i márnici. Víte, co to je?

Márnice je speciální místnost nebo malá budova na hřbitově či v nemocnici, kam se ukládají lidé, kteří zemřeli, než se s nimi rozloučí jejich rodina a než se zařídí pohřeb. Je to klidné místo, kde se tělo uchovává v chladu, aby se nezkazilo.

Znáte povídku Divá Bára od Boženy Němcové?

Bára, kterou vesničané považovali za odvážnou a trochu podivínskou děvuchu, měla dokázat svou statečnost tím, že ***přenocuje v márnici na hřbitově.*** *Lidé se domnívali, že ji to vystraší, ale Bára se nebála, a dokonce si z nich později udělala legraci.*

Přespali byste někdy v márnici? My ani náhodou! I když... Určitě by tam nikdo nechrápal, nepouštěl si televizi a nepřetahoval se s námi o peřinu. Jen nevíme, jestli je dovoleno použít mezi nebožtíky budík. Máme totiž na mobilu nastavené zvonění, které by probudilo i mrtvolu!

Na stavbu místního kostela byl použit kámen ze zříceniny hradu Skuhrov. Proto tady toho ze sídla moc nezbylo. Za chvilku to ostatně uvidíme.
Podle pověsti stávala u zdejší kaple památná lípa. Při stavbě kostela v roce 1718 ale byla poražena. Ochránci přírody nejspíš nyní šílí, ale tehdy se to tak tragicky nebralo. Navíc byl z jejího dřeva zhotoven kostelní oltář.
Podle legendy měl původně kostel stát jinde, ale tajemné síly tomu zabránily. Každou noc se totiž záhadným způsobem všechen stavební materiál přesunul ke kapličce s lípou blíže hradu. Nakonec se stavitel rozhodl, že vyhoví přání tajemné moci, a kostel postavil na místě původní kaple. A udělal dobře!

Na hřbitově můžete navštívit hrobku rodiny Porkertů, která připomíná zašlou slávu huti. Stojí u kostelní zdi. Určitě se na ni jděte podívat, je krásná.

Ale potichoučku... Na hřbitově samozřejmě nic luštit nebudeme.

Naučná stezka nás táhne doleva na hrad. Tam už luštit můžeme.

Nejprve si ale u trpaslíka s červenou čepičkou přezkoušíme rodiče z veršů.

Jak to dopadlo? Jestli veršovat nezvládli, udělají každý jeden dřep! :)

Podrbejte na hlavičkách sovy u kiosku a sejděte do podhradí, kde uvidíte hned několik pohádkových postav z jedné známé trpasličí pohádky.

Socha dívky je sochou Leontýnky z filmu *Ať žijí duchové!,* ale my se vám stejně zeptáme na ženskou postavu z trpasličí pohádky.

5. **Jak se jmenuje princezna?**

Věděli jste, že první ověřené zprávy o Skuhrově se datují k roku 1279? A že je najdeme v Dalimilově kronice? A že je Dalimilova kronika úplně, ale úplně nejstarší česky napsaná kniha u nás? Kdo za vás byl tenkrát na světě? Tipujeme, že vaše prapraprapraprababička nebo stejně dlouhý pradědeček.
Hrad byl založen kolem roku 1300. Bylo to sídlo pánů, kteří strážili obchodní stezku vedoucí Orlickými horami. Vedla

údolím, ze kterého jste přišli.
Na zalesněném ostrohu se dodnes dochovaly obvodové hradby, příkopy a základy věže. Ze dvou skromných zbytků zřícenin lze odhadovat, že se hrad skládal ze dvou částí.
Branou přes most a hradní příkop vstupujeme do míst, kde se kdysi asi děly věci.
Jedna z pověstí vypráví o tajném podzemním tunelu, který spojoval sídlo s údolím. V době nebezpečí jím mohli obyvatelé hradu tajně utéct do bezpečí. Říká se, že jedné bouřlivé noci se do podzemí ukryl poslední hradní pán. A protože se bál, vzal si s sebou pro jistotu i svůj poklad. Cítil se s ním statečněji… Ale chodba nevydržela a strašpytla, co se děsil bouřky, zavalila. Poddaní prý pak ráno kopali, jak mohli, ale pána nenalezli. Dodnes prý lidé v okolí občas slyší z hlubin země zvláštní dunění, jako by se kdosi pod nimi dral zeminou k povrchu. (A obří krtek to opravdu není.)

Nám by nějaký hraboš, co by se nám prohrabal s pokladem mezi mrkev, vůbec nebyl proti mysli. Umyli bychom ho, nakrmili a za odměnu si za jeho poklad koupili nový dron. Nebo trekingové boty.

Co hezkého byste si pořídili vy, kdybyste pod skálou objevili zlaté valounky a dukátky?

Od roku 2006 vítá výletníky dřevěná socha rytíře Mutiny. Nově jsou zde také strašlivý kat a krásný dřevěný trůn. Můžete si na něm pohovět a vyzkoušet si, jaké je být chvilku hradním pánem.

Jaký příkaz byste vydali jako první? Tipujeme, že zákaz školy. Nebo se pleteme? Alou z trůnu dolů! Co by tomu řekl Jan Amos? :)

Najděte na dřevěné sesli kašpárka. Co má na hlavě?

6. **Co cinká kašpárkovi na čepici?**

Máme pro vás malou nápovědu:

Sláva, už je sníh, jedem na saních,
kluci křičí, zvonek zní, jenom táta ztich.

Na místě předhradí byl postaven amfiteátr, což je divadlo v přírodě. A také dřevěná rozhledna, ze které je pěkný výhled na obec a malebné údolí řeky Bělé. **Rozhledna** je vysoká 9 metrů, druhá vyhlídková plošina je ve výšce 6 metrů.

Hrad i rozhledna jsou celoročně volně přístupné.

Zamáváme trpaslíkům, vracíme se ke kostelu a pokračujeme po naučné stezce k daňčí oboře.

K tomu si můžeme zazpívat.

Hej-hou, hej-hou a trpaslíci jdou
a zpíváme si vesele
hej-hou, hej-hou.
Hej-hou, hej-hou, hej-hou,
když máme starost zlou,
vždy vrásky z čela
vymaže hej-hou, hej-hou.

Jsme u daňčí obory. Místní paroháči i neparoháči jsou úplně krotcí. Jenom prosíme: Nekrmte je! Nemají kachní žaludky. Představte si, že se daněk v naší přírodě původně vůbec nevyskytoval. Ať by se praotec Čech rozhlížel sebevíc, daňka by nespatřil. Tato krásná zvěř pochází z východního Středomoří a v našich oborách je chována až od konce středověku. Daňci totiž na rozdíl od jelenů nemilují hluboké lesy. Dávají přednost polootevřené krajině, kde se střídají háje s volnými plochami. A také rádi pobíhají po polích.

Víte, jak se jmenuje samice od daňka? Je to daněla.

Délka těla tohoto býložravce je 130 až 165 cm. To je skoro stejně velký jako vy, že?

Zbarvení je rezavé až tmavohnědé s bílými skvrnami. Samci mají lopatovité paroží, které shazují v dubnu a květnu. Nové jim doroste v srpnu až září.

Věděli byste, jak se jmenuje jiné rohaté zvíře v našich lesích, které má spíše blíže k ovci, ale má zahnuté rohy (toulce)? *Jde o jediného volně žijícího zástupce rodu ovce v evropské i české přírodě* .

7. **Jak se jmenuje zvíře?**

Pokud byste si chtěli udělat malou odbočku (a doporučujeme ji) - vydejte se nyní po pěšince doprava k nově otevřené vyhlídce Faráska , ze které je úžasný výhled na obec. Až se pokocháte, zase se vraťte sem a pokračujte alejí k lípě.

Od ohrady se suneme krásnou stromovou alejí až k památné **lípě**. V aleji potkáte další dřevěné sochy. Některé z nich představují roční období.

My se zastavíme u dívky, která má na nohou kolečkové brusle. Pravděpodobně si její tvůrce takhle představuje horké léto. Plné lepých polooděných krasavic, které sviští k vodě a za dobrodružstvím. I u této plastiky najdeme báseň.

8. **Opište poslední slovo.**

Stezka nás neomylně vede k památnému stromu. Tyčí se na obzoru a hlídá zdejší kraj

Skuhrovská lípa patří mezi památné stromy České republiky opravdu zaslouženě.

Vypráví se o ní hezký příběh. Podle něj byla zasazena v upomínku zrušení roboty v roce 1848 místními sedláky, kteří chtěli, aby příštím generacím připomínala ukončení jejich poroby. Na nejvyšší místo kopce navozili hlínu, aby byla lípa dobře viditelná, a stromek zasadili do středu hromady. Byla to jejich poslední robota – nikoli z rozkazu, ale z vlastní vůle.

Kráčíme ke stromu. Pokud trasu jdete na jaře, vůně lipových květů se nad lány line široko daleko.
Ó, jak omamné!
Dokážete o tomto našem národním stromku něco povědět?

Pili jste někdy lipový čaj? Který národ má lípu jako svůj národní strom? Zkuste, zda se vám podaří, abyste lípu společně s rodiči kolem dokola obejmuli.

Lípa byla odedávna nazývána královnou medonosných rostlin. Z jednoho jejího květu může včela vysát 7 mg nektaru. Lipový med je jeden z nejlepších a jeho použití k léčivým účelům bylo známo už před šesti tisíci lety v Egyptě a ve starém Řecku. Medem se léčily rány, řada chorob, uchovávalo se v něm maso, aby se nekazilo. Med se dříve skladoval v soudcích vyrobených z lipového dřeva, protože v nich nehořkne a nenabere nepříjemný pach. Zkrátka si dobře uchovává přírodní vůni a chuť. Vůni lipového květu prý cítí včely na vzdálenost tří kilometrů. Kromě včel lákají lipové květy na 70 druhů hmyzu. Odvar z lipových květů je tradiční prostředek vyvolávající pocení při nachlazení. Také se používá jako kloktadlo. Pije se ke zmírnění bolesti při žaludečních kolikách a považuje se za užitečný při ledvinových kamenech.
Velmi vysoko se cení lipové dřevo. Je měkké, lehké, světlé, tence vrstevnaté, nepraská, po navlhčení se nekrabatí a velmi snadno se opracovává. Používá se k výrobě nábytku. Ve velké oblibě ho mají zejména dřevořezbáři. Z lipového dřeva se vznikají rámy obrazů, okenní a dveřní zárubně, římsy a součásti hudebních nástrojů, sochy a rýsovací prkna.

U lípy najděte cedulku. Zjistěte z ní, jak se zdejšímu místu říká.

9. **Jak se jmenuje kopec?**

Kráčíme k naučné tabuli na kraji lesa. Poznáte všechna zvířata na fotkách? Nás překvapil hlavně psík mývalovitý. :)

Znáte nějakou pohádku o lesních zvířátkách? Napovíme, že v jedné se chlapeček kamarádí s jelenem a unesou ho jeskyňky. Co volal na svého paroháče?

Za hory, za doly, mé zlaté parohy, kde se pasou? Smolíčka pacholíčka, jeskyňky pryč...!

10. **Doplňte slovo.**

Jak se jmenoval neposlušný klučík? A jak ho jeskyňky donutily, aby jim otevřel. Víte, jak škemraly? Zkuste si vzpomenout.

Smolíčku, pacholíčku, otevři nám svou světničku. Jen dva prstíčky tam strčíme, jen se ohřejeme, hned zase půjdeme.

Scházíme lesní pěšinou a zanedlouho dokráčíme k vodojemu Vápenka. Býval pro vesnici zdrojem životodárné tekutiny. S vápnem, jak ho známe například na bílení světnic, nemá nic společného. Natož aby se v něm vyrábělo, jak bývá ve

vápenkách zvykem.

Nachází se na kopci, což bylo pro místní vodovod to pravé. Voda mohla ze zdroje samovolně stékat až do vesnice. Možná vám to už dnes tolik nepřijde, ale na přelomu 19. a 20. století bývaly vodovody výkřikem pokroku a techniky. Zvlášť na venkově. Koupelna? Zapomeňte. Splachovací záchod? Zapomeňte. Možná to tedy bylo právě zlepšení hygienických podmínek, které na přelomu století vedlo k rozkvětu obce. Skuhrovští si pořádně umyli nožky a ještě pořádněji do toho šlápli.
Také vám pomáhá koupel, když chcete, aby vám to ve školce, škole nebo v práci pěkně šlo? Nám určitě. Někdy to zkuste.

U vodojemu je naučná tabule, která nás poučí o ptáčcích jarabáčcích, kteří zde poletují.

Poznáte některé z nich?

Najděte fotku ptáčka přesně uprostřed mezi pěnkavou a krahujcem.

11. **Jak se jmenuje ptáček rodovým jménem?**

Uf! To jsme se pěkně zapotili! Takové písmenko! :)

Když jsme tudy procházeli my, všude kolem byly koberce z bledulek a nad hlavami nám létal krahujec. Proto si něco řekneme právě o něm.

Krahujec obecný vypadá jako jestřáb lesní, je ale mnohem menší. Vrhá se za svou kořistí i do míst, kam by jiný dravec nezaletěl. Nejednou se stalo, že lovem zaujatý krahujec vletěl otevřeným oknem lidem až do pokoje.

Sameček je velký jen jako kos nebo hrdlička. Samice může dosáhnout téměř dvojnásobné hmotnosti, ale také to není žádný obr. Je velká asi jen jako poštolka.

Krahujec někdy loví i tak, že dráha jeho letu v těsné vzdálenosti „kopíruje“, střechy, ploty, auta i keře. Snaží se tak překvapit drobné ptáky, hlavně vrabce. Často loví v blízkosti slepic. Což se mu stává osudným. Kde jsou slepice, bývají totiž i plůtky, aby kurové svým trusem nezaneřádili úplně všechno. Pro řítícího se dravce jsou hůře viditelné, proto do nich často naráží.

Krahujci jsou na našem území téměř všudypřítomní. A to nejen ve volné krajině, ale také v mnohých městech. I Praha má svou stálou krahující populaci. A ne zrovna malou – kolem jednoho sta párů.

Nás už čeká jen sešup z kopce do údolí. Pozor, za deště to tady může pěkně klouzat. Kalhoty obepínající naše zadelky o tom vědí své! :)

Dojdeme až do údolí, kde už nás hlavní cesta odvede nejprve k budově Společenského centra a pak také až k obecnímu úřadu.

Ale pár hledacích úkolů pro vás ještě máme.

Najdete dům, u kterého jsou na plotě nasazeny barevné květináče?

Kdo uvidí na dalším domě sluníčko?

Kdo – stejně jako u budovy Společenského centra – najde vodníky a rusalku? Co drží vodník v ruce?

A kdo u domu najde mlynáře?

Společenské centrum se nachází v místě bývalého mlýna. Proto je před ním i symbolické mlýnské kolo. Vidíte ho?
Vzpomeňte si, školáci a dospěláci, kdo prý kdysi vyřkl slavnou větu: *A přece se točí!*
O mlýnku, který vidíte, to určitě nebylo. Ale mohlo by.

No a na závěr pro vás máme ještě jednu dobrou zprávu: V roce 2001 byl Skuhrov nad Bělou vyhodnocen jako *Vesnice roku Královéhradeckého kraje*. Právem! To musíte uznat.

Do cíle to máme už jen kousek. Pět minutek chůze z kopce – a je hotovo.

Hotová je také naše tajenka. Mrká na nás z ní jméno zdejší nejslavnější huti.

V letech 1817 až 1822 vybudoval František Antonín Kolovrat-Libštejnský největší železárnu v Orlických horách. Nazval ji podle své manželky. Nejspíš byla to byla tak vřelá osoba, že pod jejím vlivem táli i železní muži.
O této huti jsme si povídali už na začátku výletu. Kdopak si to pamatuje? Pokud byste chtěli vědět víc, vřele doporučujeme navštívit zdejší muzeum.

Máme hotovo. Procházka i osvěta jsou u konce. Děkujeme, že jste ho s námi prošli, a také děkujeme obci Skuhrov nad Bělou za pomoc s textem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

Tipy navíc

■ K architektonickým skvostům Skuhrova nad Bělou patří takzvaná **bílá vila** bývalých majitelů skuhrovského závodu, která byla postavena ve třicátých letech 20. století v takzvaném maurském stylu. Najdete ji kousek od úřadu směrem na Deštnou.

■ Pokud přijedete od Častolovic přes Kvasiny, vynoří se před vámi **tovární komín** s nápisem Porkert. Jedná se o památku na druhý závod této rodiny. Po ukončení výroby stojí areál dál bez větších změn. Ve dvou budovách sídlí soukromé firmy a zbytek továrny zarůstá křovím a travou…

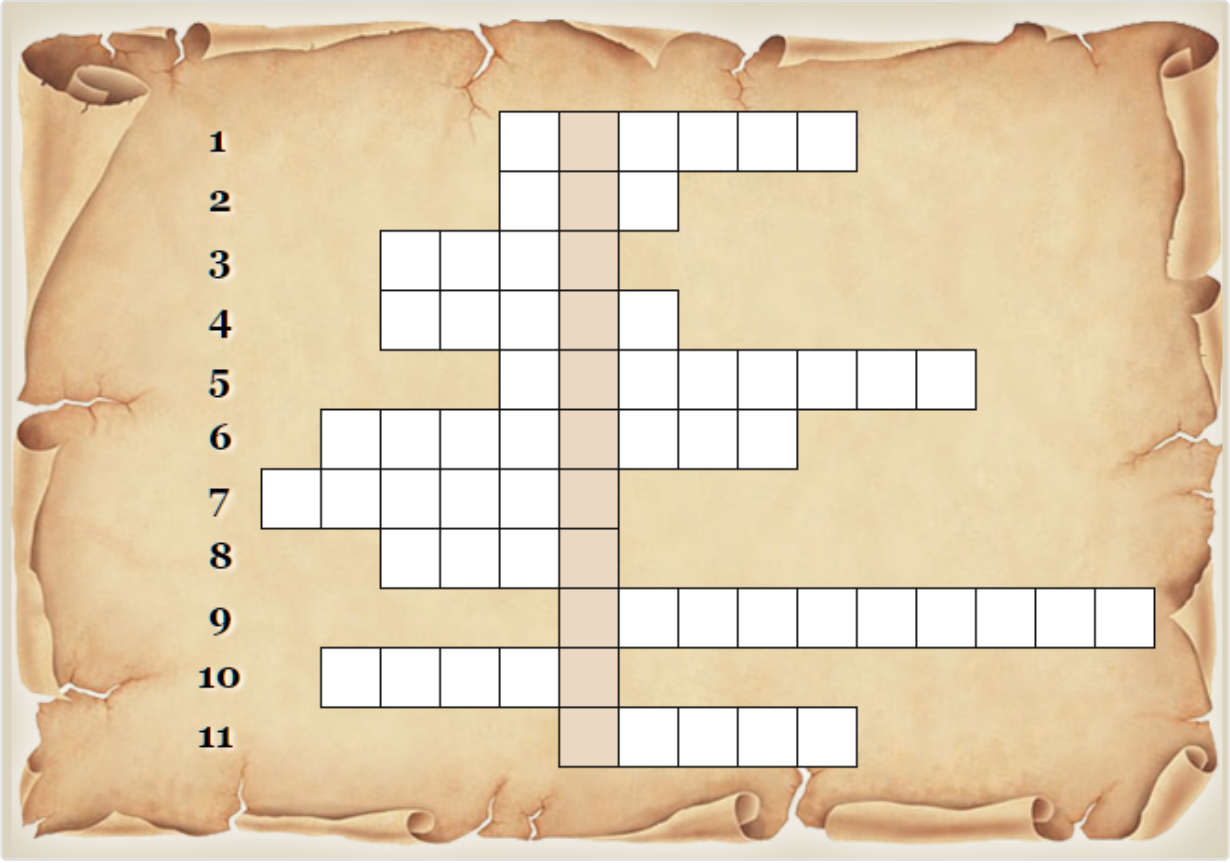
■ Další tip patří druhé místní naučné pěšině. **Česko-finská rybářská stezka** začíná u místní mateřské školky a povede vás mírným kopcem do lesa a pak cestou mezi poli až k rybníku v Debřecích. Název Česko-finská naučná stezka je dán tím, že se na jejím vybudování podíleli grantem finští rybáři, kteří tady dokonce byli a prošli si ji.

Lemují ji informační cedule zobrazující místní faunu a flóru. Když budete mít štěstí a budete pozorní, můžete v těchto končinách zahlédnout mloka skvrnitého nebo ledňáčka. Na hrázi rybníka stojí altán, kde si můžete odpočinout. A když obejdete rybník dokola, opět uvidíte různé dřevěné sochy. Sumce, rybáře, mořskou pannu a další. Od rybníka se můžete vrátit po silnici do centra Skuhrova nad Bělou. Rybářská stezka je krátká, měří jen asi 1,5 km. Vede lesem úzkou cestou, s kočárkem nebo invalidním vozíkem projet nelze.

V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyznudy.cz, www.pohadkozem.cz, www.skuhrov.cz.

Otázky k tajence

1. **Co drží svatý Václav v pravé ruce?**
2. **Doplňte: Hot. Národní…**
3. **Opište poslední slovo textu.**
4. **Opište slovo z kolečka.**
5. **Jak se jmenuje princezna?**
6. **Co mu cinká na čepici?**
7. **Jak se jmenuje zvíře.**
8. **Opište poslední slovo.**
9. **Jak se jmenuje kopec?**
10. **Doplňte slovo.**
11. **Jak se jmenuje ptáček rodovým jménem?**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 09.11.2026 15:06